

Stockholm 2003-02-03

Konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet

Ink 2003 -02- 0 3

Dnr G50-2626-2002/03

Anmälan av utrikesminister Anna Lindh

Jag anmäler utrikesminister Anna Lindh för granskning i konstitutionsutskottet av regeringens diplomatiska agerande rörande den svenska medborgaren som sitter fängslad på den amerikanska militärbasen Guantánamo, Kuba. Den svenske medborgaren Mehdi Muhammed Ghezali sitter tillsammans med 600 andra inspärrade sedan januari 2002 på Guantánamobasen. Dessa fångar behandlas inte enligt vare sig civil rätt eller krigsrätt, då de inte erkänns som vare sig civila fångar eller krigsfångar. Istället har USA, i strid med internationella konventioner, myntat uttrycket "enemy combattants" eller "unlawful comattants". Detta innebär att de inte fått några anklagelser presenterade för sig, inte fått rätt till juridiska ombud och även på andra sätt fråntagits rättigheter som grundläggande rättsprinciper garanterar dem. Konstitutionsutskottet borde granska hur regeringen, och då främst utrikesminister Anna Lindh, verkat för att säkerställa att Mehdi Muhammed Ghezali blir behandlad så som internationella konventioner och grundläggande rättsprinciper föreskriver.

Det kan finnas anledning att rikta viss kritik mot Anna Lindh och utrikesdepartementets agerande. I december 2001, medan den svenske medborgaren fortfarande fanns i Pakistan, avslöjade pakistansk press Mehdi Muhammed Ghezalis namn och nationalitet, ändå underlät man att agera. "Vi ringer inte upp någon vars namn står i en tidning" uttalade Nina Ersman, chef för UD:s presstjänst till TT. Enligt uppgifter agerade dock den tyska regeringen till förmån för en tysk medborgare som också tillfångatogs. Han ska ha sluppit Mehdis öde och återbördats till Tyskland. Det svenska agerandet här bör granskas av konstitutionsutskottet.

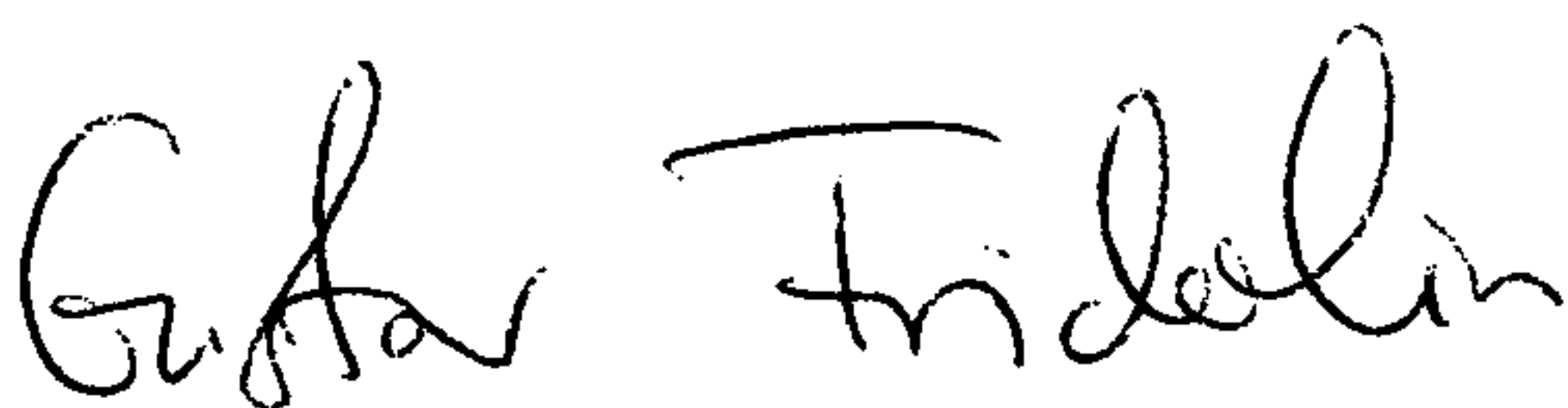
I Sverige har en foklig opinion mot fängslandet av Mehdi Muhammed Ghezali växt sig allt starkare. Ove Bring, professor i folkrätt, har förklarat att han ser behandlingen av fångarna som en rättsskandal och har varit mycket kritisk mot vad han ser som regeringens inkonsekvens i ärendet.

Det märkligaste uttalandet i historien har UD:s rättschef Carl-Henrik Ehrencrona stått för då han till TV4:s webbupplaga den 4:e oktober 2002 sa att "Jag tror inte att vi kommer att få hem honom. Amerikanernas argument är så bestämda när det gäller samtliga fångar på Guantánamobasen". Mot bakgrund av det uppgivna uttalandet framstår det som särskilt viktigt för konstitutionsutskottet att granska vilka

ansträngningar som gjorts för att USA ska svara på de frågor kring USA:s bedömning och vad Mehdi anklagas för som UD inskränkt sig att fråga USA kring. Dessa frågor har, återigen enligt pressuppgifter, nämligen inte besvarats av USA och inför denna arrogans har bland andra statsminister Göran Persson uttryckt visst missnöje (TT 15/1 2003). Det vore lämpligt att konstitutionsutskottet utrönde exakt hur UD verkat för att dessa frågor ska besvaras.

Den 23:e oktober 2002 krävde Danmarks utrikesminister att den danska fången på basen ska frigges. Något sådant krav har inte kommit från Sverige, vilket är märkligt mot bakgrund att linjen tidigare har varit att Ghezali är att betrakta som en krigsfånge (utrikesrådet Sven Olof Pettersson uttalade bland annat detta i april 2002). Krigsfångar ska enligt internationell rätt släppas när berört krig är över, så som kriget mellan USA och Afghanistan nu är. Det vore vidare lämpligt om konstitutionsutskottet granskade vilka ansträngningar som gjorts för att samla andra länder som har fångar på Guantanamo basen till ett gemensamt diplomatiskt arbete gentemot USA. Anna Lindh har hävdad att ansträngningar har gjorts för att uppnå en sådan samling, men att man fått någon sådan propå har förnekats av representanter för danska UD (Politiken 6:e september 2002).

Representanter från Sverige har två gånger besökt Mehdi Muhammed Ghezali, med ett års mellanrum. Varken Ghezalis far eller hans advokat har fått följa med på dessa besök. Båda gångerna har företrädare för USA varit närvarande vid det som betecknas som "förhör" av svensk polis. Konstitutionsutskottet bör slutligen granska vad som har framkommit vid dessa "förhör" och hur utrikesministern planerar gå vidare för att säkerställa den svenske medborgarens rättstrygghet.



Gustav Fridolin
Riksdagsledamot (mp)